

“ҮНЭТ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙН ЗЭРЭГЛЭЛД НЭР ДЭВШҮҮЛЭХ” ҮЗМЭРИЙН ЖАГСААЛТЫН ТӨСӨЛ

ХАРХОРУМ МУЗЕЙ								
Д/д	Үзмэрийн нэр	Хувийн дугаар	Тоо ширхэг	Хэмжээ	УБМС-ийн дугаар RCH (программын)	Судлагдсан сурталчлагдсан байдал	Саналын үндэслэл	СӨҮТ-ийн санал
1	Дөрвөлжин үсэгтэй тамга	ХХМ2014.1.3	1	Ул дм 6.3x6.3см Зу-1,7 см бариул Өр 3.6x6см Зу 1.4x1.2см	6401ХХМ00608	Чингис хаан ба түүнийг залгамжлагчид 2010 он. 176-р тал Бүгд Найрамдах Франц Улсын Нант хотын Түүхийн музейд 2023-2024 онд гарч буй “Чингис хаан, Монголчууд дэлхийг өөрчилсөн нь” үзэсгэлэнд оролцож байна.	Хархорум хотын тууриас илэрсэн Дөрвөлжин үсэгтэй тамга. 1372 оны үед Хархорум хотод төрийн хэрэг явагдаж байсныг гэрчлэх ховор дурсгалт зүйл.	Дэмжсэн
2	Хөх цагаан таваг	ХХМ2014.1.13	1	Жин 1130гр Өн 5см Дм 29.5 см ёроол Дм 21см	6401ХХМ00618	Чингис хаан ба түүнийг залгамжлагчид 2010 он. 190-р тал Бүгд Найрамдах Франц Улсын Нант хотын Түүхийн музейд 2023-2024 онд гарч буй “Чингис хаан, Монголчууд дэлхийг өөрчилсөн нь” үзэсгэлэнд оролцож байна.	Хархорум хотын тууриас олдсон Хөх цагаан таваг. Энэхүү таваг хээ чимэглэл, дүрслэл зэргийн хувьд уран нарийн, тавагны дотор талд, төв хэсэгт тогоруу шувууг усанд хөлөө дүрж буй мэт дүрсэлсэнээрээ онцлог. Юань гүрний үед холбогдох ховор үзмэр.	Дэмжсэн
3	Бумбатын амны хүн чулуу	ү.2010.1.08	1	өн 141см өр 44см зу 38см	6401ХХМ00021	- Б.Баяр, Монгол гүрний үеийн шинэ олдсон хүн чулуун хөшөө. “Монголын дундад зууны археологийн судалгаа” 1-р боть. 2013 он. 201-206-р тал. - У. Эрдэнэбат, “Монгол эхнэрийн богтаг	Өвөрхангай аймгийн Хархорин сумын нутаг Сарын голын зүүн эргийн Бумбат хэмээх газраас олдсон. Уг хөшөөнд дүрсэлсэн малгайн хэлбэр зүүлт чимэг зэргээс үзэхэд XIII-XIV зууны үед Монгол эхнэрийн өмсдөг байсан богтого малгайн чимэг болох нь танигдах бөгөөд бие бялдрын ерөнхий донж байдал нь уг дурсгал эмэгтэй хүний хөшөө	Дэмжсэн

						<p>малгай, УБ, 2006 он” номын 78-79-р тал</p> <p>- У.Эрдэнэбат. "Хөшөөн дэнжиний хүн чулуу". Монголын эртний нийслэл Хархорум. УБ 2018 он. 300-303-р тал</p> <p>- Н. Уртнасан “Орхоны Хөндийн Соёлын Дурсгалт Газар” УБ 2008 он 68-р тал</p> <p>Ц. Цэндсүрэн “Монголын музейн шилдэг үзмэрийн дээжис I” УБ 2014, 367-р тал</p>	<p>болохыг илтгэдэг гэдгээрэй онцлог. Богтаг малгайтай эмэгтэй хүнийг дүрсэлсэн цорын ганц хүн чулуун хөшөө.</p>	
4	Нэгдүгээр Монгол бичээст хөшөөний хугархай	ХХМ2023.1.2	1					Дэмжээгүй
5	Алтадмал цоож	ХХМ2020.1.2	1	урт:61.7см өндөр:8см зузаан:2.8см жин: 2,980гр	6401ХХМ 00752	“Хархорум музейн сор үзмэрүүд” каталогийн 25-р тал “Монголын археологи 2018”	Орхоны хөндий дэх эртний Хар балгас хотын хааны ордны худгийн малтлагаас илэрсэн алтадмал төмөр цоож. Хэмжээний хувьд ижил төстэй үзмэрээс том. МЭ VIII-IX зуун буюу Уйгурын үед холбогдох ховор үзмэр.	Дэмжсэн
6	Элдэв очрын дүрс бүхий хэв	ХХМ2012.3.18	1	Өн 6.35см Өр 7.8см Жин 11.21гр	6401ХХМ 00022	<p>- "Татал-17, Хар хүрэм гэдэг нэрийн тухай". Дэлхийн Монголчуудын түүх 4-р боть. УБ 2016 он. 211-226-р тал.</p> <p>- Чингис хаан ба түүнийг залгамжлагчид номын 182-р тал.</p> <p>- У.Эрдэнэбат "Худалдаа гар үйлдвэрлэлийн төв"</p>	Элдэв очирын дүрсийг хөөлгөн цохиж гаргасан хүрэл хэв. Бага зэрэг гүдгэр бөгөөд гурвалжиндуу хэлбэртэй. Энэ элдэв очирын нэг үзүүрийг богино дүрсэлсэн нь ховор дүрслэлд тооцогдоно. XIII-XIV зуунд элдэв очир монголчуудын хувьд чухал ач холбогдолтой байсан, бурханы шашин Хархорумд дэлгэрч байсныг нотлох ховор олдвор.	Дэмжсэн

						<p>Монголын эртний нийслэл Хархорум. УБ 2018 он. .</p> <p>- Ц. Цэндсүрэн “Монголын музейн шилдэг үзмэрийн дээжис I” УБ 2014, 378-р тал</p> <p>Бүгд Найрамдах Франц Улсын Нант хотын Түүхийн музейд 2023-2024 онд гарч буй “Чингис хаан, Монголчууд дэлхийг өөрчилсөн нь” үзэсгэлэнд оролцож байна.</p>		
7	Арслан	XXM2014.1.5	1	Өн 13.5см Өр 6.4x5.3см жин 297гр	6401XXM00610	<p>Бүгд Найрамдах Франц Улсын Нант хотын Түүхийн музейд 2023-2024 онд гарч буй “Чингис хаан, Монголчууд дэлхийг өөрчилсөн нь” үзэсгэлэнд оролцож байна.</p>	Цаг хугацааны хувьд Сүн улс эсвэл Юань гүрний үед холбогдоно. Арсланг нарийн ширхэгтэй цагаан шавар хийж, цэнхэр туяа бүхий тунгалаг паалан гүйлгэжээ. Арслан бэлгэдэх бэлгэдэл баруун Азиас нэвтэрсэн бөгөөд сүр хүч, аюул осол, муу зүйлээс сэргийлэн хамгаалах сахиус амьтан бөгөөд тухайн үеийн монголчуудын соёлын солилцоог илтгэх ховор үзмэр. Хархорум хотын тууриас илэрсэн.	Дэмжсэн
8	Монгол дээл хувцастай хүн	XXM2014.1.2	1	Цээж Жин 265гр, Өн 8,5см Өр 9,1см Зу 5,1см, Хормой Жин 495гр, Өн 10,7см, Өр	6401XXM00607	<p>- Чингис хаан ба түүнийг залгамжлагчид номын 167-р тал.</p> <p>- “Хархорум музейн сор үзмэрүүд” каталогийн 25-р тал</p> <p>- У.Эрдэнэбат “Монголын эртний</p>	Зөв энгэртэй дээлтэй хүн дүрсэлсэн шавар баримал. Баримлыг хөндий хийсэн нь тухайн үеийн баримлын урлагт ховор тохиолддог зүйл юм. Хархорум хот дахь Буддын Их Сүмийн малтлагаар бурханы шашны холбогдолтой шавар эдлэл, баримлууд олноор олдсон	Дэмжсэн

				11,9см, Зу 5,6см		нийслэл Хархорум хот” 221-р тал - Д.Баяр “Монголын дундад зууны археологийн судалгаа III” 274-280-р тал	бөгөөд зөвхөн энэ баримал энгийн хүнийх байгаагаараа онцлог.	
НИЙТ 8 ДЭСИЙН 8 ШИРХЭГ								